

Höstens influensavaccination

Vaccinationerna mot influensa startar den här säsongen den 9 november. Det vaccin som erbjuds innehåller som vanligt tre influensavariant, A(H1N1), A(H3N2) och B varav de två senare är utbytta för att skydda bättre mot årets influensa. Riskgrupperna får som förut vaccinet utan kostnad. Vaccinet som upphandlats är i år Vaxigrip. För barn finns alternativet Fluenz tetra i form av nässpray men det är dels dyrare, dels kanske inte lika effektivt.

Vi vet att influensavaccin skyddar mot svår influensasjukdom och

mot att bli sjukhusvårdad på grund av influensa. Endast en liten andel, (12%) av dem som blev IVA-vårdade i Sveriges senaste säsongen på grund av influensa, hade tagit vaccin.

På Gotland har vi haft en relativt låg vaccinations-täckning när det gäller influensa. Senaste säsongen var det ca 40% av dem som fyllt 65 år som lät sig vaccineras. Den europeiska målsättningen är att 75% av riskgrupperna vaccineras. Yngre personer som tillhör riskgrupper har troligen ännu sämre vaccinationsskydd.

Detsamma gäller gravida som har störst risk att få en svår influensa under tredje trimestern. Vaccin rekommenderas från graviditetsvecka 17. Vi har alltså ett arbete att göra.

Det är i det personliga mötet med vårdpersonal som man har bäst möjlighet att motivera en riskpatient att bli vaccinerad.

Information om årets vaccinationssatsning finns på smittskyddets hemsida: <http://www.gotland.se/92712>

Vaccination mot pneumokocker

Kostnadsfri vaccination mot pneumokocker erbjuds till riskgrupperna precis som förut. Riskgrupperna är i stort sett samma som för influensa med undantag för gravida kvinnor. Vaccinationerna startar den 9 november.

Folkhälsomyndigheten (FoHM) har lämnat ett förslag till regeringen om ett nationellt vaccinationsprogram för pneumokocker. Inget beslut är fattat i den frågan men FoHM har gjort ändringar i sin rekommendation inför årets säsong så att det skall stämma överens med det kommande vaccinationsprogrammet. På Gotland kommer vi att fortsätta med våra tidigare rekommendationer om pneumokockvaccination i väntan på att regeringen beslutar om ett nationellt program.

För information se smittskyddets hemsida <http://www.gotland.se/92712>

I det här numret:

Höstens influensavaccination	1
Vaccination mot pneumokocker	1
Kikhosta	2
Strama	2
STI på Gotland	3
Campylobacter	4
Cryptosporidier	5
Hemsida	5

Kikhosta

De senaste två månaderna har man sett en tydlig ökning av kikhostefallen i landet. På Gotland har vi inte sett samma trend men senaste veckorna har vi fått anmälan om två vuxna personer som bär på kikhostebakterier.

Vi måste alltså vara medvetna om att kikhosta hela tiden finns i samhället och att det är de små barnen som riskerar att bli svårt sjuka. Folkhälsomyndigheten har nyligen gett ut nya rekommendationer om hur man förebygger allvarlig kikhosta hos spädbarn.

En sammanfattning av rekommendationen är:

- Att erbjuda vaccination i tid enligt programmet och att första dosen vid tre månaders ålder inte försenas
- Att diagnostisera och behandla kikhosta tidigt
- Att ha en hög medvetenhet om och uppmärksamhet på att kikhosta fortfarande förekommer i samhället och kan orsaka svår sjukdom hos spädbarn.

Rekommendationerna finner man på

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/r/Rekommendationer-for-att-forebygga-kikhosta-hos-spadbarn/>

Antibiotikaresistens – Strama

På Gotland liksom i övriga landet ser vi en ökning av de resistenta bakterier som anmäls enligt smittskyddslagen.

Många av dessa fynd beror på att vi reser utomlands och tar med oss bakterierna hem. Oftast ger de inte några symptom men man kan bära dem på huden eller i tarmens flora. En viss del av dessa fynd kommer från screening av asylsökande som testas inför sjukhusvård. Detta är väntat med tanke på att de resistenta bakterierna är betydligt vanligare i deras hemländer jämfört med Gotland. Vi har inte noterat någon spridning av de resistenta bakterierna från dessa bärare.

Det är mycket viktigt att vi i vården fortsätter det viktiga arbetet med basala hygienrutiner så att dessa bakterier inte sprids genom våra misstag. Lika viktigt är det att följa den rutin vi har att ta screeningprov på patienter som vårdats utomlands senaste halvåret.

Här gör vi ingen skillnad mellan svenskar, asylsökande eller andra resenärer – samma rutin gäller för alla.

Förutom genom strikt vårdhygien försöker vi motverka resistensutveck-

lingen genom en genomtänkt och restriktiv antibiotikaanvändning.

Se rutin på vår hemsida:

<http://www.gotland.se/87406>

Här gäller det att minska kvantiteten och öka kvaliteten av förskrivningen av antibiotika.

På Gotland har vi inte lyckats så bra att minska antalet antibiotikarecept. Vi ligger på fjärde plats bland de landsting/regioner som förskriver mest antibiotika.

Däremot har vi lyckats bättre när det gäller kvaliteten på förskrivningen. Andelen penicillinV till barn med luftvägsinfektioner har ökat markant och andelen kinoloner till kvinnor med UVI har minskat successivt sedan några år.

Europeiska antibiotikadagen infaller som vanligt den 18 november.

Folkhälsomyndigheten, tillsammans med flera andra myndigheter, fortsätter sin informationsdrive gentemot befolkningen inför antibiotikadagen. Satsningen kallas ”Skydda antibiotikan”.

Europeiska antibiotikadagen infaller som vanligt den 18 november.

Aktuellt om STI på Gotland

Som vi skrivit tidigare så har vi sedan 2014 sett en minskning av antalet klamydiafall på Gotland.

Gotland låg tidigare under en följd av år i topp bland Sveriges regioner och landsting beträffande klamydia. Tendensen fortsätter och vi ser ungefär samma siffror 2016.

Under årets nio första månader 2014 – 2016 har vi fått anmälan om 133 - 137 fall. Detta kan jämföras med 2013 då vi under samma period fick anmälan om 223 fall. Vi får hoppas att denna trend fortsätter.

Orsaken till dessa glädjande siffror är svår att analysera.

Vi har förbättrat tillgängligheten till provtagning genom klamydiatjänsten

på 1177 och genom etableringen av STI-mottagningen.

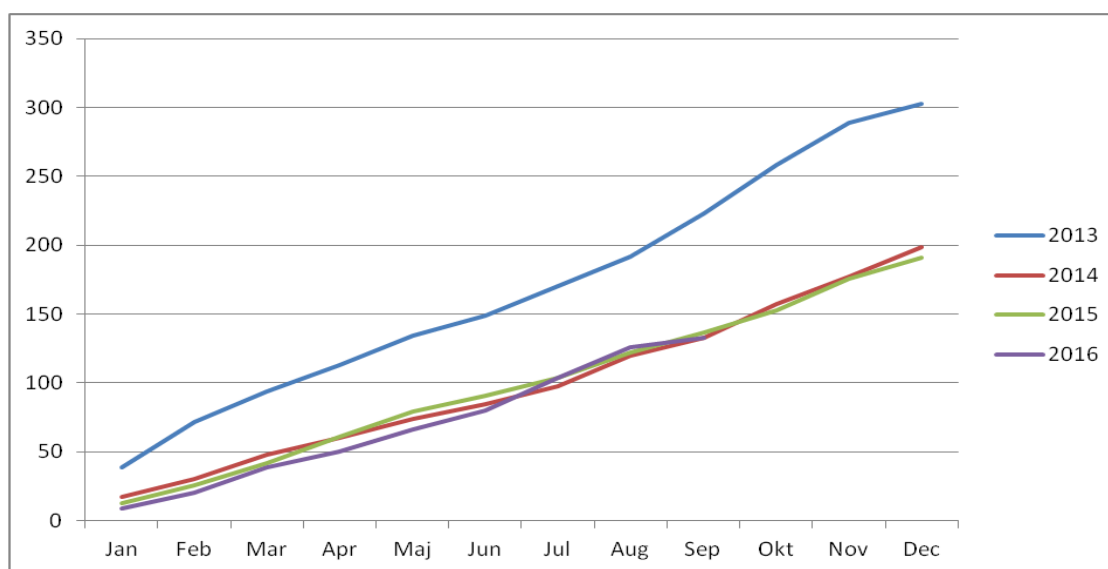
STI-mottagningen är mycket uppskattad och har många besökare. Dessa faktorer har säkert bidragit.

Nationellt ser man en ökning av gonorréfallen. Så har det inte varit på Gotland, vi får anmälan av 0 – 3 fall per år och tidigare har vi inte noterat någon spridning på Gotland. I år har vi konstaterat att åtminstone en person blivit smittad här. Visserligen var varken index eller partners bosatta på Gotland men det är ändå ett observandum. Ytterligare ett observandum är att våra tre fall hittills i år är smittade heterosexuellt. Viktigt att tänka på gonorré hos alla som har symptom.

På Gotland har vi fortfarande inte möjlighet att testa gonorré genom PCR på urinprov. Det är på gång och vårt lab kommer att få den analysmetoden men det dröjer ytterligare något. Det kommer att förenkla och förbättra diagnostiken avsevärt. Men som det är nu så får vi fortsätta att ta odlingar för gonorré.

Klamydia på Gotland (antal fall)

kumulativt månad för månad 2013 – 2016

Campylobacter

Varje år rapporteras omkring 8000 fall av campylobacter i Sverige. Nästan hälften av dessa har smittats utomlands. Bakterien finns hos både människor och djur (fåglar, grisar, nötkäp, hundar och katter). Den utsöndras med avföring och sprids huvudsakligen genom förorenade livsmedel och vatten. En liten mängd bakterier är tillräckligt för att orsaka sjukdom, vanligen inom 1-3 dygn. Smitta från person till person är ovanligt men kan förekomma kring spädbarn med diarré.

Symtomen kommer ofta akut med diarré, ibland blodtillblandad, buksmärter, illamående, kräkningar och feber. En relativt vanlig komplikation är ledbesvär. Diagnosen ställs genom odling från avföring. Normalt behövs ingen antibiotikabehandling, däremot kan en del behöva vätskebehandling.

Enligt smittskyddslagen räknas infektion med campylobacter som allmänfarlig och smittspåringspliktig sjukdom. Det finns inget vaccin mot sjukdomen.

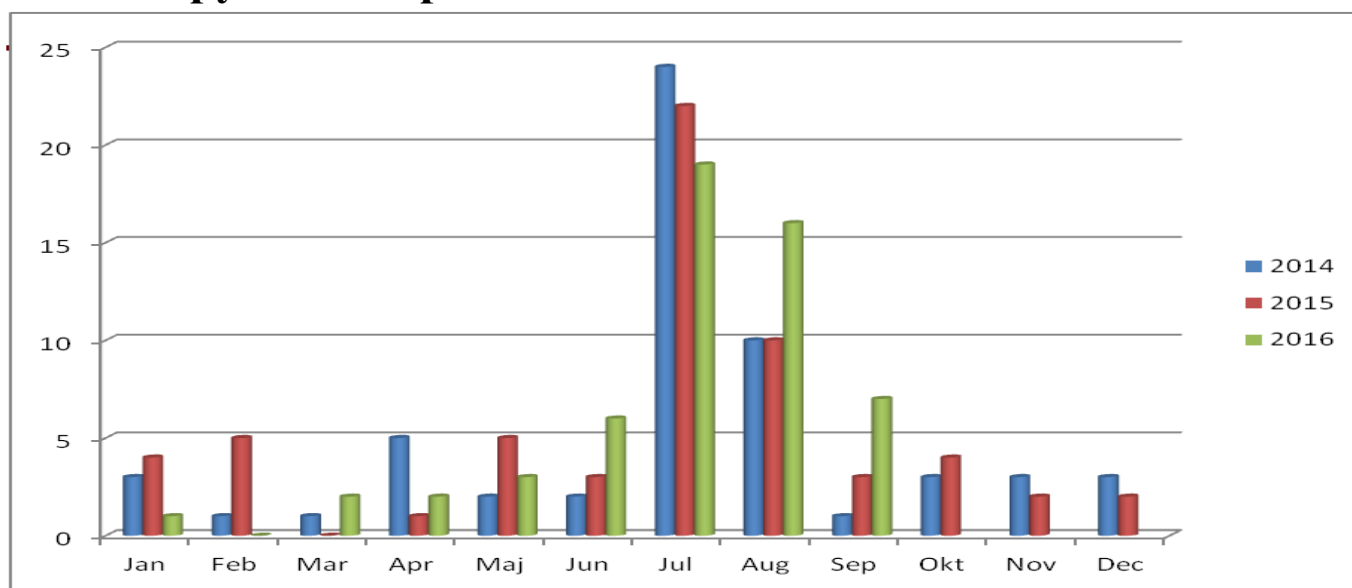
Under sommaren 2014 insjuknade sju personer på Gotland som fått sitt dricksvatten, från en gemensam brunn, förorenat av avloppsvatten. Campylobacter kunde påvisas hos både människor och dricksvatten. Typbestämning bekräftade att brunnsvattnet var smittkällan. Till andra vanliga smittkällor räknas opastöriserad mjölk, kyckling, får- och fläskkött. Även flugor har föreslagits kunna sprida smitta när mat står framme under sommaren.

Under sommaren 2016 har ovanligt många personer i Sverige blivit sjuka av campylobacter, i vissa fall riktigt svårt sjuka.

I vårt län ser vi också en ökning jämfört med tidigare år. Ökningen sammanfaller med en rapporterad ökning av campylobacter i kycklingflockar i Sverige. Färsk kyckling är en källa till smitta sedan tidigare. Det är därför all kyckling, särskilt färsk, ska hanteras på rätt sätt i köket för att minska risken för smitta.

Enligt smittskyddslagen räknas infektion med campylobacter som allmänfarlig och smittspåringspliktig sjukdom. Det finns inget vaccin mot sjukdomen.

Campylobacter på Gotland månad för månad 2014 – 2016

Cryptosporidier

Under 2010 smittades 27 000 invånare i Östersund med dessa urdjur (protozo). Utbrottet ledde till att östersundsborna fick koka sitt dricksvatten under nästan tre månader. Precis som flera andra protozoer är dessa mycket motståndskraftiga mot klorering.

Urdjuret finns hos både människor och djur (kalvar och lamm) över hela världen. Den förökar sig inte fritt i miljön utan måste ha en värd (människa/djur). Oocystor utsöndras med avföring och sprids huvudsakligen genom förorenade livsmedel och vatten. Några mindre utbrott har haft kopplingar till färsk persilja och rucolasallad.

En liten mängd oocystor är tillräckligt för att orsaka sjukdom, vanligen inom ca 7 dygn (2-12 dygn). Smitta från person till person kan förekomma.

Symtomen är vattniga diarréer, buksmärter, illamående, huvudvärk och feber.

Kräkningar är mindre vanligt, framför allt hos vuxna. En del får inga symptom alls. Diagnosen ställs genom DNA-påvisning i avföringen. Behandlingen är symtomatisk och består av vätskebehandling vid behov.

Enligt smittskyddslagen räknas infektion med cryptosporidium till anmälnings- och smittspårningspliktiga sjukdomar. Det finns inget vaccin mot sjukdomen.

Under sommaren 2016 har ovanligt många på Gotland blivit sjuka av cryptosporidier. De flesta är tillfälliga öbor men det finns även gotlänningar bland de drabbade.

Bakgrunden till ökningen är oklar och vi kan inte se något samband mellan de drabbade.

Det har förekommit rapporter från fastlandet om förorenad sallad som bidragit till utbrott. Smittskyddsmyndigheten rekommenderar att bladgrönsaker och färska örter sköljs innan de äts. Detta gäller även färdigsköljd sallad.

Hemsida smittskydd, vårdhygien och strama

Vi har arbetat en hel del med hemsidan för Smittskydd, Vårdhygien och Strama under hösten.

All information finns nu på den externa sidan Det för att göra det möjligt för allmänhet och privata vårdgivare att ta del av vad vi arbetar med.

Vårt mål är att uppdatera hemsidan fortlöpande, kontakta oss gärna med förslag till förbättringar eller om det är något ni tycker saknas.

www.gotland.se/29806

REGION GOTLAND

Smittskydd/Vårdhygien Gotland
Region Gotland
621 84 Visby
smittskydd@gotland.se

Sven Montelius
Smittskyddsläkare/Hygienläkare
Tfn: 0498-26 82 49
sven.montelius@gotland.se

Camilla Artinger
Smittskydd/Hygienjuksköterska
Tfn: 0498-26 80 47
camilla.artinger@gotland.se

Susanna Gustafsson
Smittskyddsadministratör
Tfn: 0498-26 86 75
susanne.gustafsson@gotland.se
